

Janusz Piasny

1930–1997

14 października 1997 roku zakończył swoje pracowite życie Profesor Janusz Piasny, zamiłowany nauczyciel akademicki, społecznik, wielce zasłużony dla rozwoju Akademii Ekonomicznej w Poznaniu oraz środowiska naukowego miasta Poznania i kraju, były rektor tej Uczelni, kierownik Katedry Ekonomiki Konsumpcji. Profesor był wybitnym znawcą szeroko rozumianej dyscypliny konsumpcji i czołowym reprezentantem tej dziedziny nauki, współpracującym z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Niektóre z jego licznych publikacji były tłumaczone na kilka języków obcych (w tym także na język chiński). W Uczelni pracował z pełnym oddaniem przez ponad 40 lat, aż do ostatnich dni.

Janusz Piasny urodził się 17 kwietnia 1930 roku w Dachowej koło Kórnik. Na początku roku 1940 został wysiedlony wraz z rodzicami do Skarżyska-Kamiennej, gdzie ukończył szkołę podstawową. Następnie brał udział w tajnych kompletach w zakresie dwóch klas szkoły średniej. Po powrocie z wysiedlenia w roku 1945 kontynuował naukę w gimnazjum w Śremie. Po uzyskaniu tzw. małej matury uczęszczał do Liceum Pedagogicznego w Krotoszynie, gdzie w styczniu 1949 roku otrzymał świadectwo dojrzałości. Już w lutym podjął pracę nauczyciela w szkole podstawowej w Poznaniu oraz w Komendzie Wielkopolskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego. Pracując zawodowo, rozpoczął w roku 1949 studia w Akademii Handlowej w Poznaniu. W związku z reorganizacją Uczelni i jej przekształceniem w Wyższą Szkołę Ekonomiczną ukończył najpierw studia I stopnia, otrzymując w roku 1952 dyplom WSE, a następnie studia II stopnia, uzyskując w roku 1954 magisterium nauk ekonomicznych.

W latach 1955–1958 odbył studia doktoranckie (zwane wówczas aspiranturą krajową) uwieńczone stopniem doktora nauk ekonomicznych. Stopień ten uzyskał 21 grudnia 1960 roku na podstawie rozprawy *Spożycie ludności wiejskiej na tle przemian społeczno-gospodarczych w Polsce Ludowej w latach 1948–1958*, napisanej pod kierunkiem prof. Zbigniewa Zakrzewskiego. Praca ta została opublikowana w roku 1961. Doktorem habilitowanym nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii politycznej Janusz Piasny został w maju 1968 roku na podstawie pracy *Miejsce konsumpcji w teorii gospodarki socjalistycznej*, opublikowanej w roku 1967. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1975, a profesora zwyczajnego w roku 1982.

Z Akademią Ekonomiczną związał się na stałe już w czasie studiów. W roku 1951 przyjęto go jako wybitnego studenta trzeciego roku na stanowisko zastępcy asystenta. W Uczelni kolejno obejmował stanowiska: asystenta, adiunkta, docenta i profesora. Jako profesor wniósł duży wkład w prace organizacyjne Uczelni. W latach 1969/1970–1989/1990 był zastępcą dyrektora Instytutu Ekonomii Politycznej, a po reorganizacji Uczelni w październiku 1990 roku został kierownikiem Katedry Ekonomiki Konsumpcji i był nim do końca życia. W latach 1968/1969–1974/1975 pełnił funkcję prorektora, a w latach 1981/1982–1986/1987 piastował godność rektora, będąc przy tym w latach 1983/1984–1986/1987 przewodniczącym Kolegium Rektorów m. Poznania. Był pierwszym, w okresie 40-lecia, rektorem AE wybranym demokratycznie w tajnym głosowaniu. Będąc rektorem w czasie stanu wojennego, skutecznie bronił pracowników i studentów Uczelni; nikt z pracowników nie został wtedy internowany ani pozbawiony pełnionych funkcji, co było rzadkością w środowisku akademickim w Polsce.

Profesor pozostawił ogromny dorobek naukowy w liczbie 230 pozycji, w tym 13 książek; w 10 z nich był współautorem lub/i redaktorem naukowym. Niektóre z tych publikacji ukazały się za granicą tłumaczone na języki: angielski, chiński, gruziński, litewski, niemiecki, rosyjski i ukraiński.

Do ważniejszych publikacji w swoim dorobku naukowym Profesor Piasny zaliczył następujące prace: *O relacji cen: pasz, mleka i żywca wołowego* (1958); *Wpływ mechanizacji na towarowość rolnictwa* (1960); *Spożycie ludności wiejskiej na tle przemian społeczno-gospodarczych* (1961); *Miejsce konsumpcji w teorii gospodarki socjalistycznej* (1967); *Konsumpcja w teorii i praktyce gospodarki socjalistycznej* (1971); *Kulturowa faza rozwoju społeczeństwa a realizacja perspektywicznego wzorca konsumpcji* (1976); *Polityka społeczna i jej wpływ na warunki życiowe ludności w Polsce Ludowej* (1978); *Modele konsumpcji najmniej zamożnych i wielodzietnych rodzin w Polsce* (1981); *Ekonomika konsumpcji* (1984); *Próba porównania systemu zabezpieczenia socjalnego w Polsce i Republice Federalnej Niemiec* (1988); *Świadczenia społeczne na rzecz rodzin* (1989); *System zabezpieczenia socjalnego ludności w RFN* (1992); *Poziom i jakość życia ludności oraz źródła i mierniki ich określania* (1993).

Główne zainteresowania Profesora Piasnego koncentrowały się na problematyce szeroko rozumianej konsumpcji. Zajmował się zarówno teorią konsumpcji, jak i jej realizacją w praktyce. Zakres jego prac badawczych ewoluował w miarę rozwoju gospodarczego i przemian ustrojowych kraju. Zaczął od badań nad funkcjonowaniem rynku rolnego i spożycia przez wieś w Polsce. Następnie przeszedł do problematyki bardziej ogólnej. Zajął się teorią konsumpcji i zachowań konsumentów, modelami i wzorcami konsumpcji. Przedmiotem jego badań były zagadnienia regionalnego zróżnicowania poziomu i jakości życia oraz sprawy zabezpieczeń socjalnych rodzin. Prowadził badania porównawcze warunków życiowych ludności w skali międzynarodowej. W ostatnich latach zajmował się także zagadnieniem marketingu oraz systemem ochrony interesów konsumenta.

Jako czołowy badacz konsumpcji Profesor był w latach 1977–1994 kilkakrotnie zapraszany do wygłoszenia cyklu wykładów na uniwersytetach w Niemczech, w Kolonii, Paderborn, Marburgu, Pasawie oraz w Instytucie im. Maxa Plancka w Monachium. Dwukrotnie przebywał na stażach naukowych w Stanach Zjednoczonych, w roku 1975 na Uniwersytecie w Cambridge i w roku 1982 na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley jako gość Departamentu Stanu USA.

Profesor prowadził seminaria magisterskie i był kierownikiem około 260 prac magisterskich i dyplomowych. Potrafił skupić wokół siebie wielu młodych ekonomistów doktorów i habilitantów zajmujących się problematyką konsumpcji. Wypromował ośmiu doktorów, był wielokrotnie recenzentem albo przewodniczącym w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Opiniował wiele wniosków o tytuł naukowy profesora, nie tylko w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, ale także w wielu innych polskich uczelniach. Na zlecenie różnych instytucji naukowych i gospodarczych brał udział w opracowaniu i opiniowaniu problemów międzynarodowych oraz wielu problemów węzłowych, dotyczących konsumpcji.

Profesor Janusz Piasny pełnił odpowiedzialne funkcje w wielu organizacjach naukowych i instytucjach. Od roku 1968 był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W latach 1978–1990 był członkiem z wyboru Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN w Warszawie, a w latach 1984–1990 członkiem Prezydium tego Komitetu. W latach 1981–1983 był członkiem Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Nauk Społecznych przy Ministerstwie NSzWiT, a w latach 1993–1995 – członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, pełniąc funkcję przewodniczącego Sekcji Uczelni Ekonomicznych. Od roku 1995 sprawował funkcję członka Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych.

Profesor włączył się czynnie także w prace społeczne. Od roku 1956 był członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, działając aktywnie przez wiele lat. W latach 1960–1962 pełnił funkcję sekretarza naukowego Poznańskiego Oddziału PTE, a w latach 1987–1989 członka Zarządu tego Oddziału. W latach 1981–1988 był członkiem Rady Głównej PTE w Warszawie.

Praca Profesora była doceniana. Otrzymywał nagrody ministra oraz nagrody rektorskie. Za całokształt pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Był wyróżniony tytułem Zasłużonego Nauczyciela oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Ponadto został odznaczony Medalem Honorowym za Zasługi dla Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Złotą Odznaką PTE oraz wieloma odznaczeniami regionalnymi.

Pełniąc rozmaite funkcje w Uczelni, Profesor Janusz Piasny dał się poznać jako człowiek życzliwy i otwarty na sugestie swoich współpracowników. Zwracali się do niego z pełną ufnością, wierząc, że znajdzie właściwe rozwiązanie ich problemów. Darzono

go szacunkiem i sympatią, a on tymi samymi uczuciami się odwzajemniał. W sytuacjach konfliktowych, których nigdy nie brakuje w życiu, potrafił zawsze znaleźć rozwiązanie kompromisowe.

We współpracy nie szczędził nigdy sił i czasu, pomagając w opracowaniu problemów naukowo-badawczych podejmowanych w jego otoczeniu, będących przedmiotem jego zainteresowań naukowych. Dorobek naukowy, doświadczenie oraz wieloletnia praca Profesora dawały niejako gwarancje, że udzielone rady pozwolą efektywnie rozwiązywać dane problemy badawcze. Również pracownicy naukowcy z innych ośrodków w kraju zwracali się do niego o pomoc i radę w trudnościach, które napotykali w prowadzonych badaniach naukowych. Wiedzieli, że się nie zawiodą, znali jego życzliwość połączoną z ogromną pracowitością. Nie odmawiał tej pomocy i zawsze udzielał kompetentnych rad.

Będąc z zamiłowania nauczycielem akademickim, przywiązywał ogromną wagę do swojej pracy jako wykładowcy i wychowawcy młodzieży studiującej. Niezwykle starannie przygotowywał wykłady. Szanował i lubił studentów, i cieszył się ich wzajemnością. Niejako w podzięcie i uznaniu Stowarzyszenie Absolwentów Akademii Ekonomicznej w Poznaniu nadało Profesorowi Januszowi Piasnemu honorowe członkostwo. W moich wspomnieniach zachowuję jego postać, gdy w szpitalu poprawiał prace magisterskie swoich studentów na parapecie okna szpitalnego. Był już wtedy bardzo osłabiony i wiedział, że jego dni są policzone. Jego sumienność i rzetelność nie pozwalały mu jednak zaniedbać spraw swoich magistrantów.

Profesor Janusz Piasny budził zaufanie i stwarzał dobry klimat. Pozostał we wdzięcznej pamięci przyjaciół, współpracowników, uczniów i licznej rzeszy studentów jako wybitny znawca uprawianej przez siebie dyscypliny naukowej, człowiek niezwykle pracowity, życzliwy, otwarty i bezpośredni oraz zawsze gotowy służyć pomocą. Pamięć o nim jest ciągle żywa.

Zygmunt Kowalczyk